

Obligacions i responsabilitats de les empreses instal·ladores alhora de subcontractar

Diversos factors justifiquen la importància de la subcontractació als nostres dies, entre els quals: la profunda especialització en molts àmbits –no tothom sap de tot– i l'assumpció de contingents i irregulars volums de feina –l'execució dels quals excedeixi de la pròpia estructura–. Hi ha molt que s'ha de saber de la subcontractació, la qual cosa tractarem succintament en aquest article.

És possible la subcontractació en l'àmbit de les instal·lacions elèctriques?

Sí. La mena d'obligació per a arranjar instal·lacions, que és com a regla general no personalíssima (no decidida en base a una persona concreta que durà, directament i material, a terme els treballs), permet substituir-ne en l'àmbit civil l'encarregat, per un tercer aliè a la relació inicial que es cuidi de les mateixes feines, sempre que el Contracte amb el client final no ho prohibeixi.

Quins requisits ha de complir el subcontractista?

D'acord amb els arts. 18.2, 20, 22 del Reial Decret 843/2002, de 2 d'agost, pel qual s'aprova el Reglament electrotècnic per baixa tensió, les instal·lacions elèctriques únicament poden ser realitzades per instal·ladors autoritzats. Són instal·ladors autoritzats els que, d'acord amb la Disposició Transitòria I del precitat Reial Decret, compleixin a tal efecte amb la prèvia habilitació administrativa. La subcontractació no exonera ni implica cap relaxació en el rigor dels condicionants que permeten executar les tasques d'instal·lador.

Ha de verificar el contractista que el subcontractista estigui capacitat? N'és responsable?

Sí. Estableix l'art. 1257 del Codi Civil espanyol el principi segons el qual els contractes tan sols produeixen efectes, i vinculen, les parts que els subscriuen. Per tant, el subcontractista, d'antuvi, en queda al marge. Per això el contractista se n'ha de fer, primer de tot, responsable de triar-lo i de triar-ne un d'adient i plenament capacitat (sentència de 16/11/2017, Secció 13 de l'Audiència Provincial de Barcelona, Ponent: Utrillas Carbonell). Si la feina, en efecte, s'executés defectuosament, incompletament, tard o no s'executés, el contractista no podrà davant de qui li ha encarregat una instal·lació, excusar-se en la persona subcontractada que ell mateix ha elegit.

Com es regulen les responsabilitats en la subcontractació?

Tradicionalment l'art. 1903 del Codi Civil espanyol estableix que hom no només respon civilment

pels seus actes propis, sinó també pels perjudicis que irroguin els seus treballadors o subcontractistes (perjudicis causados por sus dependientes en el servicio de los ramos en que los tuvieran empleados, o con ocasión de sus funciones). Sortosament la Llei estatal 32/2006, de 18 d'octubre, reguladora de la subcontractació en el Sector de la Construcció, específicament aplicable també a relacions d'instal·lació, ho regula amb major precisió, sobretot pel que fa les obligacions de delimitar àmbits d'intervenció de les entitats involucrades, l'acreditació de cadascuna d'aquestes, la vigilància de les relacions generades, i la protecció dels drets i seguretat dels treballadors que hi actuïn.

Hi ha un vincle entre responsabilitat (amb el seu assegurament) i la rendibilitat?

No és prohibit que, com en la revenda de mercaderies, el contractista estableixi un cost del servei major del què el subcontractista percebi –precisament per complir amb aquell servei–. En àmbit de la responsabilitat que ha estat esmentat, al marge del fet que el contractista hagi de ser el primer a respondre contractualment enfront del client final, pot plantejar-se que després el contractista reclami ulteriorment enfront del subcontractista causant de l'eventual perjudici. Un principi jurídic consagrat vincula l'obligació final de reparar el perjudici per part de qui rep el major lucre en l'obra en què pugui generar-se aquest risc, perjudici i responsabilitat, atès que, en efecte, fóra injust que qui treballa efectivament en una obra rebent un benefici menor, assumís la totalitat del risc, mentre qui no hi treballa rebent-ne, no obstant, un benefici major, no s'assumís cap.

Els riscos de la pròpia feina, del cert, han de ser assegurats pel subcontractista, sense perjudici, però, que el contractista ha d'assegurar els riscos de tota la feina que li encomanin i de la qual se'n lucrí, amb independència que l'acabi subcontractant.

El subcontractista pot cobrar, en cas que el contractista li impagui, del client final?

Precisament per les raons que acabem d'exposar, sí. Clarament sí en l'àmbit civil (art. 1597 del Codi Civil espanyol), la qual cosa nogensmenys no és aplicable de forma íntegra en l'àmbit administratiu (arts. 215 i 216 de la Llei estatal 9/2017, de 8 de novembre, de Contractes del Sector Públic). Cal advertir però que aquesta acció directa té condicionants: el subcontractista pot reclamar el pagament total que li pertoguï, però només arribarà cobrar el què en el dia de la seva reclamació enfront del client final, aquest degui, sempre en relació a l'obra concernida, al contractista.

Carlo Gervasoni Vila

ETL GLOBAL NEXUM
c/ Mallorca 272, 3r, 08037 BARCELONA
Tel +34 93 200 01 49
cgervasoni@etl.es
www.etl-global.com